

معرفی کتاب

فرهنگ عمومی در آینه نشر

فرهنگ عمومی و حوزه‌های مختلف مرتبط با آن شامل زنجیره وسیعی از حلقه‌های فرهنگی است. در این زمینه کتاب‌های زیادی به نگارش درآمده که خواندن آن‌ها مخاطب این حوزه را با زوایای گوناگون فرهنگ عمومی آشنای می‌کند.

فرهنگ عمومی

مهدی سعیدی کیا نویسنده این کتاب است. تعاریف مربوط به فرهنگ در زبان فارسی و دایره‌المعارف‌های بین‌المللی، بررسی سطوح فرهنگ، الگوهای فرهنگ، تحول فرهنگ، تغییر و اشاعه فرهنگ، نگرش و بینش مکتب اسلام درباره فرهنگ از موضوعات این کتاب هستند. آشنایی با مفاهیم اولیه فرهنگ عمومی در این کتاب تنظیم شده و مخاطب را با مبانی اصولی فرهنگ عمومی روبه‌رو می‌کند.

تغییرات اجتماعی

جامعه‌شناس برجسته کانادایی، گی‌روشه تأملات وسیعی در زمینه فرهنگ دارد و آثار زیادی را به رشته تحریر درآورده است. روشه یکی از پیشگامان علوم اجتماعی کاربردی معاصر در جامعه‌کبک است. کتاب تغییرات اجتماعی این نویسنده در ایران با ترجمه منوچهر وثوقی توسط نشر نی منتشر شده است. توجه داشته باشید که این یک کتاب عمومی در زمینه فرهنگ است و قبل از ورود به حوزه‌های تخصصی فرهنگ شما را با آرا و نظرات جامعه‌شناسان مختلف آشنا می‌کند. ضرورت خواندن این کتاب در همین است که بستر ذهنی مناسبی را برای مخاطب جوای علم فراهم می‌کند. بعد از خواندن این کتاب می‌توانید به کتاب‌های تخصصی‌تر در زمینه فرهنگ و جامعه‌شناسی مراجعه کنید و با پیش‌زمینه ذهنی پرباری مطالب آن‌ها را فراگیرید.

درباره فرهنگ

این کتاب از زنده‌یاد جلال ستاری، نویسنده و اسطوره‌شناس بزرگ ایرانی به رشته تحریر درآورده است. ستاری از بزرگ‌ترین پژوهشگران عرصه فرهنگ در ایران بود. انتشار بیش از صد اثر در حوزه فرهنگ و اسطوره‌ و افسانه‌شناسی جایگاه رفیع او را نشان می‌دهد. در این اثر ارزشمند پنج نوشتار در حوزه فرهنگ و هویت فرهنگی آمده است؛ علل غایی توسعه فرهنگ، کیفیت زندگی و هویت انسان، از و نیش تاهلسینکی، نخستین مجمع وزرای فرهنگ کشورهای آسیایی، سیاست‌های کمک به آفرینش هنری و ضرورت شناخت هویت فرهنگی.

فرهنگ و رسانه‌های نوین

رسانه یکی از عناصری است که فرهنگ یک جامعه را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. از همین رو مدنظر قرار دادن آن و آموزش در این زمینه همواره باید مورد توجه فرهنگ‌پژوهان و مسئولان و مردم باشد. سواد رسانه‌ای که امروزه برای جوامع مدرن لازم و ضروری است نیز در همین زمینه به دنبال ارائه راهکارهای مفید است. دکتر ناصر فکوهی، انسان‌شناس و مردم‌شناس ایرانی در کتاب «فرهنگ و رسانه‌های نوین» به بررسی ارتباط میان این دو مقوله پرداخته است. کتاب فرهنگ و رسانه‌های نوین در انتشارات همشهری به چاپ رسیده است.

فرهنگ و جامعه

این کتاب اثری است از ریمنود ویلیامز، منتقد بریتانیایی که درباره جنبه‌های مختلف فرهنگ حرف می‌زند. نویسنده معتقد است که موارد زیادی از زندگی انسان‌ها با فرهنگ همراه می‌شود. از جمله می‌توان به توصیف وضعیت کلی ذهن در تربیت انسان، ایده کمال انسان، توسعه هوش در ابعاد یک جامعه کلی و هنرهای عمومی اشاره کرد. در بخشی از کتاب «فرهنگ و جامعه»، ویلیامز درباره شاعران قرن نوزدهم صحبت می‌کند. او ایده فرهنگ را به عنوان مجموعه‌ای از هنر و یادگیری و ارزش‌های برتر از پیشرفت عادی جامعه می‌داند.

یک جامعه‌شناس در گفت‌وگو با آتیه‌نو بررسی کرد

آشنایی با چستی مفهوم فرهنگ عمومی

فرهنگ عمومی، به عنوان یک اصل اساسی در زندگی اجتماعی، نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند اما امروزه تلقی از فرهنگ عمومی به مفهوم وسیعی تبدیل شده است. این مفهوم به تمام عناصر، اعتقادات، ارزش‌ها، و رفتارهایی ارتباط دارد که یک جامعه یا جمعیت را شکل می‌دهند. فرهنگ عمومی تأثیرات عمیقی بر

گفت‌وگو

است که برخی از فرهنگ عمومی برداشت می‌کنند، نمی‌گویم نادرست است اما به نظر از تلقی اولیه فاصله دارد. خیلی از رفتارهای فردی و عمومی جامعه متأثر از شرایط اقتصادی و سیاسی و فرهنگی است. در کل می‌توان آن را متأثر از ساختار اجتماعی دانست. بنابراین فرهنگ عمومی می‌تواند بهتر شود تا آدم‌ها رفتارهای اخلاقی تری داشته باشند و اخلاق اجتماعی تقویت شود. در مفهومی که امروز از فرهنگ عمومی ارائه می‌شود اگر ساختار سیاسی و حقوقی و سیستم به نحو مطلوبی پیاده شده باشد، آدم‌ها کمتر نیاز به دروغ‌گویی دارند و کمتر نیاز دارند بخواهند حق و حقوق یکدیگر را پایمال کنند.

نقش افراد جامعه در شکل‌گیری فرهنگ عمومی چیست؟

اگر به موضوع فرهنگ عمومی به عنوان اخلاق شهروندی و فرهنگ مدنی وارد شویم، یعنی اینکه افراد در جامعه بالغ‌چطور باید رفتار کنند، حق و حقوق یکدیگر و قانون را رعایت کنند و اخلاق اجتماعی داشته باشند و... وارد بحث جدیدی می‌شویم. بنابراین نقش افراد در شکل‌گیری

فرهنگ عمومی مهم است، اما نکته‌ای که وجود دارد این است که ما معمولاً تعبیر برعکسی داریم و می‌گوییم چیزی که باعث می‌شود افراد در جامعه اخلاق شهروندی و مدنی داشته باشند ساختار و سیستم موجود است و آن‌ها در متن آن اخلاق مدنی و فرهنگی دارند. در عین حال باید توجه داشت که در ساختار و سیستم، آموزش بسیار مهم است تا افراد بدانند چطور باید رفتار کنند. علاوه بر آن پایه‌های معیشتی، اقتصادی و قانونی که باید وجود داشته باشد تا افراد در شرایطی قرار بگیرند که بتوانند کار اخلاقی انجام دهند، کار و رفتار مدنی کنند و در عین حال به آن‌ها آموزش داده شود که کار مدنی، اخلاقی و رفتار اخلاقی چیست. به هر حال به‌طور معمول از آن طرف نگاه می‌کنیم اما نقش افراد هم بسیار مهم و غیرقابل انکار است.

کاربرد فرهنگ عمومی چیست؟

فرهنگ مهم است، از این نظر که چگونگی شکل‌گیری یک فرهنگ و رفتار افراد جامعه مهم است. چیزی که الان در نظر گرفته می‌شود این است که اگر مسئولان دروغ

فرهنگ عمومی؛ سنگ بنای جامعه انسانی

تثبیت‌کنندگان فرهنگ جامعه هستند که با شناخت درست و تدوین برنامه‌های مناسب می‌توان تغییر را از مجرای رفتار آنان محقق کرد.

عرصه تأثیرات

فرهنگ عمومی شانه‌به‌شانه فرهنگ رسمی حرکت می‌کند و از این جهت اثرگذاری‌های زیادی دارد. از طرفی مصداق‌های عینی فرهنگ از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت است. فرهنگ عمومی شامل دو سویه عینی و اعتبایی است. یک سوی آن مانند شکل لباس و معماری و غذاست که تأثیر خاصی روی افکار، ذهن، تربیت و منش افراد دارد و بخش دیگر آن مربوط به خلق و خوی فردی و اجتماعی هر انسان است. باید توجه داشت که فرهنگ عمومی امری اکنسلی است و ساختار اجتماعی مناسب می‌تواند در بهبود و ارتقای آن نقش زیادی داشته باشد. ساختاری مبتنی بر آموزش و ترویج رفتارهای درست در درازمدت فرهنگ عمومی را متأثر و رفتارهای درست را جایگزین آسیب‌های موجود می‌کند. در نقطه مقابل ساختار

روابطی که با یکدیگر دارند برای بیان بعضی از رفتارهای خود به کار می‌برند. رالف لیتنن، انسان‌شناس آمریکایی فرهنگ را ترکیبی از رفتار کسب شده می‌داند که به وسیله اعضای جامعه معینی از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود و میان افراد مشترک است. اما به جز جامعه‌شناسان و مردم‌شناسان برای دسترسی به عمق معنای فرهنگ باید به اندیشمندان دیگر از جمله فلاسفه، نظریه‌پردازان ادبی، مورخان و اسطوره‌شناسان نیز رجوع کرد. به‌طور مثال از نظر ژان فرانسوا لیوتار، نظریه‌پرداز مشهور فرانسوی فرهنگ عرصه تحول، تبدیل و مناقشه است. نکته مورد نظر لیوتار وجه دیگری از فرهنگ عمومی جامعه را پیش روی ماقرار می‌دهد. به این معنا که در انجام هر کدام از نمودها و تعیین‌های فرهنگی از نسوی افراد جامعه، اختلاط و تبادلانی صورت می‌گیرد. در واقع لیوتار فرهنگ را یک خط مستقیم نمی‌بیند که رفتار کنندگان آن بر دیگری اثر نمی‌گذارند. فرهنگ میدان هم‌وردی و تأثیرات گوناگون است و در خلوت شکل نمی‌گیرد. از دل این اختلاط هاست که خرده فرهنگ‌ها و تغییرات اجتماعی اتفاق می‌افتد.

ضرورت شناخت فرهنگ عمومی

پاسخ به این سؤال که چرا باید فرهنگ یک جامعه را بشناسیم در واقع رسیدن به ضرورت این شناخت است. از طریق شناخت عناصر فرهنگی است که می‌توانیم درباره یک جامعه بینشی روشن داشته باشیم. اساس شناخت جوامع دیگر نیز به دلیل برقراری ارتباط با آن‌ها صورت گرفته است. انسان‌ها نیاز دارند با یکدیگر ارتباط برقرار کنند؛ آن‌ها فارغ از ملیت و قومیت و تعلق خاطری که به جامعه خود دارند، به دنبال کشف و نفوذ به جوامع دیگر نیز هستند. نقطه اتصال روابط اقتصادی، سیاسی و فرهنگی بی‌بردن به زوایای پنهان فرهنگ‌های مختلف است. از طرفی سیاست‌گذاری در عرصه‌های مختلف اجتماعی مانند آموزش و پرورش، اقتصاد، سیاست داخلی و خارجی، گروه‌ها و اقشار اجتماعی نیازمند شناختن فرهنگ عمومی و در نظر گرفتن نیازهای جامعه است. مردم اجراکنندگان یک رفتار و

درباره فرهنگ عمومی تعریف‌های مختلفی ارائه شده که هر کدام جنبه‌هایی از آن را نشان نمی‌دهند، اما همچنان بر سر یک تعریف واحد اختلاف نظر وجود دارد. دلیل این امر هم گستره بی‌مرز عرصه فرهنگ است. پس برای وارد شدن به این پهنه باید جزء به جزء عناصرش را مورد واکاوی قرار داد و به نتیجه‌ای مطلوب رسید. اگر بخواهیم ساده‌ترین و اولین برداشت از فرهنگ عمومی را بیان کنیم، فرهنگ عمومی همان ارزش‌ها، باورها، گره‌ها، عقاید و هنجارهای رایج است که سیطره آن بر رفتار کلی مردم، شاکله اصلی یک جامعه را می‌سازد.

گفت‌وگو

فرهنگ عمومی از منظر عام، همان رفتارهایی است که همه مردم یک جامعه انجام می‌دهند. اگر جامعه را جسم یک موجود زنده در نظر بگیریم، فرهنگ روح آن است و بدون وجود این روح زنده و دمنده، جسم نمی‌تواند به رشد و نمو بپردازد.

تعاریف برتر

محمود روح‌الامینی در کتاب زمینه فرهنگ‌شناسی چنین تعریفی از فرهنگ ارائه می‌دهد: «فرهنگ مجموعه پیچیده‌ای شامل معارف، معتقدات، هنرها، صنایع، فنون، اخلاق، قوانین، سنن و بالاخره تمام عادات و رفتار و ضوابطی است که فرد از جامعه خود فرامی‌گیرد و در برابر آن وظایف و تعهداتی را بر عهده دارد.» از طرفی گی‌روشه، جامعه‌شناس برجسته کانادایی فرهنگ را مجموعه به هم پیوسته‌ای از اندیشه‌ها و احساسات و اعمال کم‌وبیش صریحی می‌داند که بیشتر افراد گروه آن را پذیرفته‌اند و برای اینکه این افراد، گروهی معین و مشخص را تشکیل دهند لازم است آن مجموعه به هم پیوسته، عینی و سம்பلیک، مراعات شود. از نظر ادوارد ساپیر، مردم‌شناس آمریکایی فرهنگ شامل انواع مدل‌های اجتماعی رفتار است که به وسیله همه یا بیشتر اعضای گروه، جامعه عمل به خود می‌پوشد و جامعه در حقیقت اصطلاحی فرهنگی است که افراد به نسبت